

บทคัดย่อ

ด้วยพื้นที่ตำบลแม่ลาวเป็นที่ราบลุ่มระหว่างภูเขามีแม่น้ำลาวไหลผ่าน ประชาชนส่วนใหญ่รับกระแสบริโภคนิยม ผลที่ตามมาทำให้เกิดปริมาณขยะที่เพิ่มจำนวนขึ้นและพฤติกรรมกำจัดขยะที่ไม่ถูกสุขลักษณะ ส่งผลต่อภาวะสุขภาพอนามัยและความขัดแย้งขึ้นในพื้นที่ จึงเกิดประเด็นปัญหาที่จะหารูปแบบการลดปริมาณขยะโดยวิธีการทำให้ขยะมีมูลค่าที่เหมาะสมได้อย่างไร ทั้งนี้จึงได้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะ โดยวิธีการเพิ่มมูลค่าที่ชุมชนมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม และเพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้รูปแบบการเพิ่มมูลค่าขยะ โดยศึกษาในที่ตำบลแม่ลาว อ.เชียงคำ จ.พะเยา ในกลุ่มผู้นำทางการ จำนวน 57 คน และ ผู้นำธรรมชาติ 57 คน ซึ่งได้ทำการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้เครื่องมือการสัมภาษณ์เจาะลึก สทนากลุ่ม (Focus group) เวทีประชาคม และการศึกษาดูงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ครั้งนี้ได้ออกเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาสภาพบริบททั่วไปชุมชนรับทราบสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ตลอดจนวิถีชีวิตเพื่อรับทราบแนวความคิดและศักยภาพของชุมชน ที่จะนำไปสู่การจัดเวทีสนทนากลุ่มแกนนำที่มีศักยภาพได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ และการไปศึกษาดูงานการนำขยะทำให้เกิดรายได้ก็จะทำให้เกิดแนวทางที่จะดำเนินการเพิ่มมูลค่าขยะ ซึ่งได้จัดทำเวทีประชาคมเพื่อแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบที่จะดำเนินการเพิ่มมูลค่าขยะที่เหมาะสมได้รูปแบบของการจัดตั้งธนาคารขยะชุมชน และการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ครั้งนี้ได้มีชุมชนต้นแบบที่มีการดำเนินการมาในระดับหนึ่งแล้วนำมา สร้างเครือข่าย ด้วยการจัดเวทีถอดบทเรียนแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ภายใต้การให้การสนับสนุนทั้งจากโรงเรียน สถานีนามัย เกษตรตำบล องค์การบริหารส่วนตำบลแม่ลาว ทำให้เกิดการจัดตั้งกองทุนธนาคารขยะชุมชนโดยอาศัยโรงเรียนเป็นจุดพักขยะที่ขายได้ จำนวน 6 โรงเรียน และการทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ในกลุ่มเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 33 คน ในพื้นที่ตำบลแม่ลาว สามารถลดปริมาณขยะ ผลกระทบทางสังคมและสุขภาพอนามัยได้ระดับหนึ่ง ส่งผลให้มีกลุ่มเทศบาลตำบลปง องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งกั่วย และกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส ในพื้นที่จังหวัดพะเยาเข้ามาศึกษาดูงาน เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสมต่อไป อนึ่ง ในการศึกษาครั้งต่อไปควรที่จะมีการศึกษาเฉพาะพื้นที่ที่มีความพร้อมที่จะดำเนินการก่อน และค่อยขยายผลและการศึกษาควรที่เน้นความพร้อม สอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน